

Сумський державний університет

**ОСОБИСТІТЬ, СУСПІЛЬСТВО, ДЕРЖАВА:
ПРОБЛЕМИ МИНУЛОГО І СЬОГОДЕННЯ**

Матеріали
II Міжнародної науково-практичної конференції
У двох частинах
Частина 2
(Суми, 18 квітня 2016 року)

Суми
Сумський державний університет
2016

Литвиненко М., студ. гр. ЕМ-51
наук. керівник – к.і.н., доц. В.А. Нестеренко

Спогади Приходько Юрія Миколайовича, учасника війни в Афганістані*

Юрій Миколайович народився 25 серпня 1961 р. у селі Бобрик Білопільського району Сумської області. Вищу освіту здобув у СумДПУ на історичному факультеті. Мати Євгенія Павлівна, брат Олександр. Ще школярем слухав розповіді старшого товариша Миколи Остапенка, який служив у десантних військах, захопився ними. Тож, закінчивши школу, як морально, так і фізично готувався служити у десантних військах. Закінчив професійно-технічне училище в Лебедині, але в армію не призвали, бо виявилася бронь. Направили працювати в місто Путивль.

Але в однієї знайомої Юрія Миколайовича дядько був військовим, який працював у вертолітній школі в Михайлівці, що під Сумами. Прийшов до нього й попросив дозволу пройти парашутну підготовку. Розповів, що дуже хоче служити в десантних військах. Той дозволив. У березні хлопець закінчив підготовку, а в квітні прийшла повістка з военкомату. Те, що приховував наявність у нього броні, йому простили. Зателефонували в Путивль, уладнали всі справи. Почалася армійська служба.

27 грудня 1979 р, почалася військова операція в Афганістані. Мало хто про це знав, бачили тільки, як приходили похоронки та труни. Підготовка стала ще серйознішою. Не проходило жодної ночі без тренувань.

---

* Робота здійснена в рамках виконання фундаментального дослідження № 0115U000677 «Історичний розвиток порубіжжя Північно-Східної України як засіб конструювання загальнонаціональної моделі історичної пам'яті».

Відпочивали мало, готували їх досвідчені офіцери. Ходили чутки, що скоро заберуть в Афган.

Юрій вважався одним з найкращих солдатів, йому довіряли готувати щойно призваних до лав армії, за це дали відпустку. Але за три дні до неї в роту прийшли два офіцери й запропонували поїхати в Афган для виконання інтернаціонального обов'язку. Ніхто нікого не примушував, але погодилося чимало бійців. Утім, для того, щоб туди взяли, були певні умови: повноцінна сім'я, тобто старший або молодший брат, гарна фізична та бойова підготовка. Із 100 бажаючих вибрали тільки 9, серед яких і Юрій Приходько.

Направили його у 103-тю десантну дивізію, в дивізійну розвідку – елітний, як вважалося, підрозділ. Юрій добре володів зброєю, бо з дитинства з дідом займався мисливством. Тож не випадково у 1981 р. став кращим військовослужбовцем стрілецьких військ. Їхня розвідка виконувала завдання в різних районах Афганістану. За два роки, 1980-1982, ніхто в їхньому підрозділі не загинув, хоча завдання були небезпечні.

Уже після війни афганську організацію запросили на автопробіг, який закінчився під Ростовом-на-Дону, там є кадетський корпус, у холі якого стояло 70 чоловік. До Юрія підійшов молодий чоловік, вдягнений у костюм з краваткою, і запитав, у якому підрозділі той служив. Юрій назвав номер польової пошти 48121, дивізійна розвідка. Тоді чоловік запитав, чи пам'ятає він Пакистан? Тільки Юрій знав, що їхній дивізіон і там побував, тож зрозумів – перед ним колишній товариш. Вони потисли один одному руки. Виявилось, що той служив у спецназівській розвідці, а Юрій – в дивізійній. А виконували одне завдання – знищували бази підготовки моджахедів на території Пакистану. Якось проникли на територію однієї бази,

визначилися кому та які склади знищувати, почався бій, їх оточили, але вдалося прорватися й повернутися до своїх.

Юрій згадує, що 23 серпня 1982 р. вони повернулися з бойових дій, а їм повідомляють, що під Жолобатом гине десантний батальйон, їх оточили «духи». Багато бійців загинуло через отруєну воду, пробували доставити до них воду та їжу вертольотами, але «духи» їх збили. Тож дивізійній розвідці запропонували врятувати рештки десантного батальйону. Ніхто не відмовився. Сорок кілометрів, завдяки досвіду, проїхали мінними полями без втрат. У горах після бою захопили караван ворожих машин зі зброєю. Полонені моджахеди знали, де заміновані дороги в горах, тож примусили їх стати провідниками. Так дісталися до оточених і після важкого бою прорвалися й врятували бойових побратимів.

Пригадує Юрій і Черкавську операцію 1981 р. У долині багато підземних ходів, за два дні пройшли тільки 200 м. «Духи» підірвали чимало техніки радянських військ. Капітан наказав їхньому підрозділу проникнути в тил ворога, рухалися повільніше мурах, бо ніч темна, багато кущів, дерев, різного металу, треба все прощупати й тихо обійти ворога з тилу. Група – десять бійців, із яких двоє отримали поранення й повернулися назад. Рухалися так 4 години, обійшли ворожі позиції та окопалися. Замаскувалися добряче. Настав ранок, і «духи» почали готуватися до бою, а їх не помітили. Почався бій. Вони бачили, як гинуть їх товариші, але допомогти нічим не могли. Наказ – чекати ночі. Після півночі виповзли зі схованки й почали мінувати шляхи відходу моджахедів. Тож коли вранці основні війська почали наступ на позиції «духів» і ті почали відступати, то почали підриватися на встановлених розвідниками мінах. Операція пройшла успішно.

Після повернення з армії Юрій поїхав у ліс, щоб відпочити морально, вісім місяців провів там, його почали шукати. Коли повернувся додому, то батько дістав військовий квиток, де були записані його поранення, підійшов до сина та міцно обійняв і подякував, що повернувся живим.

Нишпоренко Є., студ. гр. М-51
наук. керівник – к.і.н., доц. *В.А. Нестеренко*

Спогади про війну*

Про Велику Вітчизняну Війну можна дізнатися з будь-яких ресурсів, але особисті враження безпосередніх свідків цієї історичної події є найбільш цікавими.

Корольова Анна Федорівна народилася 1935 р. в селі Кияниця Сумського району. Навчалася в Січанській школі, закінчила 7 класів. Мати Анни Федорівни працювала на заводі кухарем. Коли був голод 1932-1933 рр. вона допомагала людям, збираючи всі недоїдки та віддаючи їм. Мала старшого брата Володимира 1930 р. народження, який також закінчив школу в Січі. Батько був електриком. З початком війни відправився на фронт. Брав безпосередню участь в боях, зокрема в битві за Ленінград. Був двічі поранений. Пройшов усю війну. Нагороджений сімома медалями.

До війни родина мала невелике господарство, тримали корову. Та війна все змінила. Звістку про неї родина почула по радіо. Згодом німці самі завітали в село.

---

* Робота здійснена в рамках виконання фундаментального дослідження № 0115U000677 «Історичний розвиток порубіжжя Північно-Східної України як засіб конструювання загальнонаціональної моделі історичної пам'яті».